

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗ - ๓๘/๒๕๕๕

วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำโต้แย้งของเจ้าหน้าที่ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) รวม ๓ คำร้องจากศาลล้มละลายกลาง โดยมีเนื้อหาในลักษณะเดียวกันคือ

๑. คำร้องของนางเพ็ญพร งามไพโรจน์พิบูลย์ เจ้าหน้าที่รายที่ ๒๘๖ โดยนายวีระชัย แทนจิรวัดนา ผู้รับมอบอำนาจ เป็นเจ้าหน้าที่รายที่ ๒๘๖ จัดอยู่ในกลุ่มเจ้าหน้าที่กลุ่มที่ ๗ ของบริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) คดีหมายเลขแดงที่ ๖๕๘/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง สรุปความได้ว่า

บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ประกอบธุรกิจประเภทกิจการค้าและพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ประสบปัญหาด้านการเงิน โดย ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ มีสินทรัพย์จำนวน ๑,๕๐๒,๗๔๗,๓๗๔.๓๕ บาท มีหนี้สินจำนวน ๒,๓๖๒,๕๓๑,๒๐๑.๐๓ บาท บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ ฯ ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของบริษัทต่อศาลล้มละลายกลาง โดยให้บริษัท บิ๊ก ดีเวลลอปเม้นท์ แพลนเนอร์ จำกัด เป็นผู้ทำแผน และศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๓ ให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้นั้น ผู้ร้องในคดีนี้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รายที่ ๒๘๖ โดยนายวีระชัย แทนจิรวัดนา ผู้รับมอบอำนาจโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ ในส่วนของการฟื้นฟูกิจการมีการตราขึ้นบังคับใช้ภายหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบังคับใช้แล้ว โดยมีบางส่วนขัดรัฐธรรมนูญ คือ มาตรา ๕๐/๕๖ โดยหากเจ้าหน้าที่รายใดหรือกลุ่มใดมีมูลหนี้จำนวนมากพอมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอำนาจต่อรอง ก็สามารถลงมติยอมรับแผนหรือไม่ก็ได้ ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มซื้อบ้านถึงแม้จะมีจำนวนมาก แต่มีจำนวนมูลหนี้รวมกันไม่มากและมีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า ไม่สามารถคัดค้านหรือแก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการอันเป็นธรรมดา ดังนั้น มาตรา ๕๐/๕๖ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เนื่องจากทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและไม่เสมอภาคกันในการลงมติ และมีการเลือกปฏิบัติในทาง

กฎหมายได้ สำหรับกรณีมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการจำกัดอำนาจของศาลให้ต้องพิจารณารับแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งถ้าแผนใดเข้าตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ กำหนด ซึ่งเป็นการจำกัดดุลยพินิจของศาลที่ไม่อาจพิจารณาให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ส่วนใหญ่ที่มีมูลหนี้น้อยกว่าได้ น่าจะถือว่าเป็นกฎหมายที่ขัดต่อความสงบสุขของประชาชน ทั้งที่ศาลเห็นว่าไม่เป็นธรรมต่อเจ้าหนี้บางกลุ่ม แต่ต้องรับแผนเนื่องจากผ่านการลงมติรับจากเจ้าหนี้ที่มีมูลหนี้มากกว่า ดังนั้น กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เกี่ยวกับการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนโดยเฉพาะการลงมติรับแผนและการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการของศาล จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๒. คำร้องของบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้รายที่ ๓๘ บริษัท ทีพีไอ คอนกรีต จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๓๙ บริษัท แองโกลเอเชียโปรเจกส์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๔๗ และบริษัท ชูด์ เคมี (ไทย) จำกัด เจ้าหนี้รายที่ ๗๕ รวมจำนวน ๔ ราย ซึ่งได้รับการจัดให้อยู่ในประเภทของเจ้าหนี้การค้าของบริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) คดีหมายเลขแดงที่ พ. ๒๗/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง สรุปความได้ว่า

บริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด ประกอบธุรกิจประเภทรับเหมาก่อสร้างงานเจาะเสาเข็ม เกิดสภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงินและมีภาระหนี้สินเงินกู้เป็นจำนวนมากมีหนี้สินล้นพ้นตัว และมีสินทรัพย์ไม่พอกับหนี้สิน มีหนี้สินเป็นจำนวนแน่นอนไม่ต่ำกว่า ๓,๕๔๕,๘๓๕,๗๓๐.๑๒ บาท บริษัท ไทยบาวเออร์ จำกัด จึงยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง เพื่อที่จะดำเนินธุรกิจต่อไป และคาดว่าจะมีรายได้มากกลับมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ทั้งหมด ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ให้ฟื้นฟูกิจการดังกล่าว ผู้ร้องในคดีนี้รวม ๔ ราย ซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายที่ ๓๘ รายที่ ๓๙ รายที่ ๔๗ และรายที่ ๗๕ ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๕๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ สรุปความได้ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๕๖ ที่ให้แผนฟื้นฟูกิจการมีการกำหนดหลักเกณฑ์การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งปวงแตกต่างกัน เช่น เจ้าหนี้ทางการเงินผู้ไม่มีหลักประกัน มีความได้เปรียบในการได้รับชำระหนี้มากกว่าเจ้าหนี้ทางการค้า โดยจะได้รับชำระหนี้ในส่วนของเงินต้นเต็มจำนวน แม้จะเป็นการผ่อนชำระโดยขยายเวลาออกไปก็ยังมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยจากเงินต้นนั้น ขณะที่เจ้าหนี้ทางการค้าได้รับชำระหนี้เพียงร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินที่ขอชำระ อันเป็นข้อปฏิบัติที่ผู้ทำแผนเลือกใช้กับเจ้าหนี้ทางการค้าประเภทเดียว แต่ไม่มีข้อกำหนดเช่นนี้กับเจ้าหนี้กลุ่มอื่น จึงก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมของผู้ทำแผนคือ เจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้มากแม้จะมีเพียง ๑ หรือ ๒ ราย ก็สามารถมีมติพิเศษได้ ขณะที่เจ้าหนี้ที่มีหนี้จำนวนน้อยกลับถูกจำกัดสิทธิในส่วนมาตรา ๕๐/๕๘

ที่บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีการครบถ้วน และข้อเสนอในแผนนั้น ปฏิบัติต่อเจ้าหนี้กลุ่มเดียวกันอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ร้องเห็นว่า เป็นการจำกัดอำนาจในการพิจารณาของศาล ที่จะต้องมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนโดยไม่เปิดโอกาสให้ศาลได้มีการพิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงจาก ผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ อันทำให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนที่อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับเจ้าหนี้ จำนวนมากที่มีมูลหนี้้น้อยกว่า ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘

๓. คำร้องของกองทุนรวมเกมมาแคปปิตอล เจ้าหนี้รายที่ ๑๕๒ จัดอยู่ในกลุ่มเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๑๒ ของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) คดีหมายเลขแดงที่ ๕๑๒/๒๕๕๓ ของศาลล้มละลายกลาง สรุปความได้ว่า

บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจประเภทผลิตและจัดรายการ โทรทัศน์และสื่อทุกประเภท ประสบปัญหาด้านการเงิน และมีหนี้สินล้นพ้นตัวเพราะมีสินทรัพย์ไม่พอกับ หนี้สิน โดยมีหนี้สินเป็นจำนวนแน่นอนที่ค้างชำระแก่เจ้าหนี้ทั้งหมดจำนวนเงิน ๘๕๕,๑๖๐,๕๓๖ บาท ทางบริษัทเห็นว่ามีโอกาสที่จะฟื้นฟูกิจการได้ จึงยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ให้ฟื้นฟูกิจการดังกล่าว ผู้ร้องในคดีนี้ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายที่ ๑๕๒ ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ สรุปความได้ว่า ในการทำแผนของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ ฯ นั้น ผู้ทำแผนได้จัดให้ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๑๒ แยกออกจากเจ้าหนี้กลุ่มสถาบันการเงิน โดยให้ได้รับชำระหนี้ไม่เป็นธรรมด้วยการตั้งสมมติฐานว่า ลูกหนี้มีภาระต้องรับผิดชอบผู้ร้องเพียงร้อยละ ๓๑.๓ ของเงินต้น อีกทั้งยังปรับโครงสร้างหนี้ภายหลังจาก ตั้งสมมติฐาน โดยปลดหนี้ที่ร้อยละ ๒๕ ซึ่งทำให้ผู้ร้องมีสิทธิได้รับชำระหนี้คืนประมาณ ๖ ล้านบาทเศษ จึงเป็นการจงใจทำแผนเพื่อเอาเปรียบผู้ร้อง โดยหนี้ของบริษัท มีเดีย ออฟ มีเดียส์ ฯ นั้น ผู้ร้องได้รับโอน มาจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ พารา จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ชนนคร จำกัด และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ชนไทย จำกัด ซึ่งเป็นหนี้กับสถาบันการเงินทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้ร้องจึงควรถูก จัดเป็นเจ้าหนี้กลุ่มสถาบันการเงินอยู่ในกลุ่มเจ้าหนี้ที่ ๘ (กลุ่มเจ้าหนี้สถาบันการเงินที่ไม่มีหลักประกัน) คือควรได้รับชำระหนี้ภายหลังปรับโครงสร้างหนี้ร้อยละ ๓๕ การจัดให้ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้กลุ่มที่ ๑๒ ทำให้ต้องเสียเปรียบ ไม่ได้รับความเป็นธรรม เป็นการเลือกปฏิบัติต่อเจ้าหนี้โดยไม่เป็นธรรม และ ไม่สุจริตใจต่อเจ้าหนี้ เป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ในส่วนมติของเจ้าหนี้ ในที่ประชุมฟื้นฟูกิจการและแผนฟื้นฟูกิจการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการที่ที่ประชุมเห็นชอบกับ

แผนฟื้นฟูกิจการนั้น เป็นไปโดยอาศัยจำนวนหนี้มากของเจ้าหนี้รายใหญ่บางส่วน เป็นการเอาเปรียบเจ้าหนี้ที่เป็นรายย่อยอื่นๆ และไม่สามารถแก้ไขแผนได้เนื่องจากขาดคะแนนเสียงสนับสนุน ดังนั้นพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการจำกัดสิทธิของบุคคล และให้มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลต่างๆ กัน โดยที่ไม่ได้เข้าไปคุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิของบุคคล

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องที่ส่งมาโดยศาลล้มละลายกลางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ทั้งสามคำร้องมีลักษณะที่คล้ายกัน จึงรับไว้เพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยคือ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๓๓ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาจากคำร้องทั้ง ๓ ที่ผู้ร้องส่งมาซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย (ฟื้นฟูกิจการ) ของศาลล้มละลายกลางในประเด็นพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓๕ - ๓๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ แล้วว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ เป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินที่อยู่ในขอบเขตของรัฐธรรมนูญ และเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกัน จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ มาตรา ๕๐/๔๖ และมาตรา ๕๐/๕๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ